

Bestilling av revisjonsundersøkelse - oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan, Ørland flystasjon

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

24.02.2023

Saknr

05/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann**Arkivkode** FE-217, TI-&58**Arkivsaknr** 23/85 - 1**Forslag til vedtak**

1. Kontrollutvalget ber revisor gjøre en forundersøkelse for å avklare om utvalget bør undersøke saken nærmere. Undersøkelsen skal redegjøre for 1. omfang av flystøy, 2. kommunens ansvar for å kontrollere at støybestemmelsene i reguleringsplanen for flystasjonen blir fulgt, og 3. om dette ansvaret ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte.
2. Forundersøkelsen skal resultere i et notat til kontrollutvalget, der spørsmålene besvares.
3. Hvis revisor finner indikasjoner på at kommunen burde ha håndhevet støybestemmelsene annerledes, ber kontrollutvalget om å bli orientert umiddelbart.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget diskuterte tema for bestilling av forvaltningsrevisjon i sitt møte 02.12.22, sak 47/22. Under behandlingen av saken ba kontrollutvalget sekretariatet om å legge fram en sak om bestilling av forvaltningsrevisjon av støybestemmelsene i reguleringsplanen for Ørland flystasjon. Spørsmålet som ble reist i kontrollutvalget, og som er formålet med forvaltningsrevisjonen, er å avklare kommunens ansvar for oppfølging av reguleringsplanen.

Bakgrunn

Flystøy har vært et tema siden lenge før beslutningen om å etablere Ørland flystasjon som nasjonal kampflybase i juni 2012. I forbindelse med etableringen av kampflybasen ble det utarbeidet en konsekvensutredning for etableringen. I 2015 ble det laget en reguleringsplan som blant annet omhandler støy. Planen setter grenser for innendørs og utendørs støy og stiller krav om ulike tiltak for å redusere støybelastningen for beboerne nærmest flystasjonen. Reguleringsplanen er en ordinær reguleringsplan, samtidig regulerer den konsekvensene av militær virksomhet.

Kommunen har etablert et eget rådgivende utvalg i saker om flystøy, Koordineringsutvalg for støy. Ifølge kommunens delegeringsreglement skal utvalget "... være et samordnende og rådgivende organ for kommunen i saker som gjelder utvikling og tilrettelegging i støysonene for de som er berørt av utbyggingen av kampflybasen". Utvalget består av ansatte, Bondelaget, Støygruppa og politikere. Forsvarsbygg, Forsvaret og administrasjonen orienterer som regel i møtene.

Beboerne har etablert interesseorganisasjonen *støygruppa*, som ivaretar interessen til beboerne i støysonen. Det gjør den blant annet ved å koordinere advokatbistand. Støygruppa bistår 220 grunneiere med et søksmål mot staten ved Forsvarsbygg. Bakgrunnen for søksmålet er brudd på støygrensene. Saken kommer opp for Trøndelag tingrett i mars/april 2023.

Krav til kommunalt arbeid med reguleringsplaner

Kommunen skal forfølge overtredelser av bestemmelser i plan- og bygningsloven. Kommunen kan bruke ulike virkemidler for å bidra til at bestemmelsene i en reguleringsplan, eksempelvis vilkårene for støy, overholdes. I kontrollutvalgets møte 02.12.2022 fikk kontrollutvalget opplyst at kommunen ikke fører tilsyn med flymønsteret, men at det vil tas gjennom kommuneplanens arealdel, etter hvert gjennom reguleringsplaner.

Reguleringsplan for flystasjonen

I denne saken er det et sentralt moment at det i reguleringsplanens pkt. 4.8 stilles et vilkår om at "Aktiviteten, herunder flyvirksomheten som følge av planen skal ikke medføre støy som gir høyere støybelastning enn (...)." Et annet vilkår er støyforebyggende inn- og utflygingssoner: "Inn- og utflyging skal foregå i de korridorer som fremgår av figur 1.1 i tilleggsutredning 04 (...) og det forutsettes samme klatring ved avgang både sør og nord til 400 fot (...) samt de formelle prosedyrer og flykorridorer som fastsettes i konsesjon for flyplassdriften", planens pkt. 4.7. For å oppfylle kravene til innvendig støy i reguleringsplanen, har Forsvarsbygg utført støyreducerende tiltak på om lag 800 bygninger.

Støymålinger

I kontrollutvalgets møte i desember ble det hevdet at støymålingene viser at grenseverdiene i reguleringsplanen blir overskredet. På Forsvarsbyggs nettside er det publisert resultater fra støymålinger siden 2017. Konklusjonen for samtlige er at det er godt samsvar mellom beregnet flystøy og den som faktisk registreres. Det er likevel unntak når avgangene går rett fram og ikke svinger mot vest.

Vurdering

Kontrollutvalget skal i denne saken ta stilling til om det skal bestille en revisjonsundersøkelse som belyser kommunedirektørens oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplanen. Sentrale spørsmål i undersøkelsen er om oppfølgingen skjer på rett måte og i tilstrekkelig omfang.

Hvis en slik undersøkelse skal gi gode svar, bør Revisjon Midt-Norge ha gode måledata for flystøy for å danne seg et bilde på hvilken form avvikene fra beregningene har. Selv om gjennomsnittet er i overensstemmelse med beregningene, kan det være stor variasjon i belastningen fra dag til dag, eller uke til uke. Det er uklart hvilke data revisor får tilgang til, men revisor har tilgang til alle opplysninger som kommunen har tilgang til. Et annet moment som bør avklares tidlig i en eventuell undersøkelse, er administrasjonens plikt til å følge opp reguleringsplanen dersom den er kjent med at vilkårene brytes. Revisjonen skal ikke vurdere hensiktsmessigheten av saksbehandlingen i Koordineringsutvalget for støy. Revisjonen skal heller ikke gå inn på privatrettslige spørsmål, som ikke angår kommunen. Det gjelder for eksempel den kommende rettssaken mellom 220 beboere og staten ved Forsvarsbygg.

Sekretariatet anbefaler på denne bakgrunnen at kontrollutvalget ber revisor gjøre en forundersøkelse, for å avklare om det er hensiktsmessig å undersøke saken videre. Forundersøkelsen bør avklare eventuelle brudd på vilkårene om flystøy i reguleringsplanen. Deretter bør den beskrive kommunens ansvar for å kontrollere at støybestemmelsene blir fulgt, eventuelt i hvilket omfang og på hvilken måte det skal skje. Forundersøkelsen kan leveres som en selvstendig rapport. Men hvis revisor mener at kommunen burde håndhevet støybestemmelsene annerledes, bør kontrollutvalget orienteres umiddelbart for å ta stilling til videre saksgang. En mulighet er å bruke hele eller deler av forundersøkelsen som prosjektplan for en forvaltningsrevisjon.